

alfabetar in grafika za leksikografiranje, 173—185, in Zmaga Kumer, Primitivna glasba in ples v slovenski narodni pesmi, 79—90. Tudi pri razpravi o kinetografiji sta sodelovala dva slovenska strokovnjaka: Pino Mlakar, Historijski pregled kinetografskih poskusov, 85—60, in Henrik Neubauer, Osnovi kinetografije i njena primjena u folkloristici, 61—78. Na obeh konferencah so še sodelovali: Jelena Dopuđa, Milica Iljin, Vinko Zganec, Vladimir Skreblin, Vladimir Dvorniković, Cvjetko Rihtman in Onufrij Timko. — Zbornik prinaša tudi poročilo o poteku konferenc v Puli in na Bjelašnici ter o ustanovni skupščini Zveze društev folkloristov Jugoslavije. Dodana so tudi pravila Zveze.

Niko Kuret

Emá Marková, Po stopách krosienok. Slovenský národopis V (Bratislava 1957), str. 47—86. (Slovenská akadémia vied — Bratislava).

Prilog je namenjen tehnici pletenja, koja zadnjih nekoliko decenija od vremena do vremena privlači pažnju, sad etnologa, sad tekstilnih stručnjaka, pače i historika umjetnosti: prepletanje niza paralelnih niti (obično bijelih, rjede u par boja), samim prstima bez pomagala (osim uspravna luka ili okvira, na kome je »osnova« napeta), i to posebnim sustavom zapletanja jedne niti preko druge, čim se redovno dobivaju u isti mah dva istovrsna komada pletiva na dva suprotna kraja »osnove«, sa šupljikastim ornamentalnim (geometrijskim) uzorcima; proizvodi su gotovo isključivo ženske kapice ili pojasi. Na sreću su ti dosadašnji radovi odnosno grada većinom iz različitih zemalja, tako da se iz njih, kad se sintetiziraju, može dobiti već prilično ispunjena slika rasprostranjenja te tehnike pletenja, njenih varijanata i proizvoda u Evropi (i sa područja Egipta).

Autorica u tri poglavlja prikazuje na osnovi svoga svestranoga proučavanja: 1. rasprostranjenje, tehničke i ostale značajke ove vrste pletenja i proizvoda na području Slovačke; 2. pregled toga za čitavu Evropu (s Egiptom) i 3. u sažetu osvrtu onoliko, koliko se da kazati iz prošlosti te vrste pletenja. Pri tome je iskoristila u velikoj mjeri poznatu i manje poznatu literaturu o toj tehnici (dodati bi se moglo od znatnijega Margarethe Hald: *Olddanske Tekstiler*. København 1950. g., i Alfred Bühler-Kristine Bühler-Oppenheim: *Die Textil-sammlung Fritz Iklé-Huber etc. (Grundlagen zur Systematik der ges. textilen Techniken)*. Zürich 1948.

Nije bilo očito prilike da iskoristi i učini nam možda ovdje pristupnima nekoliko primjeraka tako pletenih kapica, koje su se nalazile u bivšem Náprstkovu muzeju u Pragu (upravo iz sela Trg kod Ozlja, iz 1882. g., gdje je još u 50-im godinama našega stoljeća bilo dosta u porabi takvih kapica pa bi ih bez sumnje bilo vrlo korisno ispređivati). A kako je poznato, u novije su vrijeme privukli pažnju i neki likovni prikazi toga rada na par poznatih fresaka u Sloveniji (u prvi čas označenoga kao tkanje odnosno tkalačka sprava).

U ovom vrlo korisnom prilogu autorica se služi za oznaku ove tehnike izrazom, koji je u slovačkom jeziku dobio već neko gradansko pravo »pletenje na krosienkach«, dok kod nas ni u hrvatskom ni u slovenskom takva termina nema (mogao bi za tu vrstu pletenja poslužiti jednostavan izraz »zapletna tehnika« ili »zapletanje« kao specifičan za tu vrstu pletenja, za koju u njemačkoj stručnoj literaturi služi termin »Sprangtechnik«). A bio bi takav izraz potreban već zbog toga, što joj ovdje ima ostataka još do novijih vremena, jednako u brojnim muzejskim primjercima ženskih kapica (iz različitih krajeva osim gore spomenutoga kod Karlovca) kao i samoj donedavna održanoj tehnici pletenja na posebnom luku, bez sumnje u posljednjim ostacima (pa je u svoje vrijeme snimana, za Etnografski muzej u Zagrebu, fotografski i filmski). — Ipak još ostaju otvorena pitanja oko te osebuje tehnike i pomagala: gdje joj je ishodišće (vjerojatno jedno mjesto nastanka), kada i kojim putevima i posredstvima se širila (u nekim se slučajevima može slutiti uzor tome u gradanskoj sredini, usvojen na selu).

Milovan Gavazzi